

การนำนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าไปปฏิบัติของโรงพยาบาลหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Policy implementation of the policy on universal health care coverage of Hua Hin Hospital in Prachuap Khiri Khan Province

ชฎานี ประกอบชาติ¹

เสนาะ กลั่นงาม²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาความสำเร็จของการนำนโยบายหลักประกันสุขภาพไปปฏิบัติ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าไปปฏิบัติ 3) เพื่อหาแนวทางและข้อเสนอแนะในการนำนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าไปปฏิบัติ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยการสุ่มประชาชนที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไปเข้าร่วมโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า โรงพยาบาลหัวหิน ได้กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 396 คน สถิติใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นต้น

1. ความสำเร็จในการนำนโยบายด้านการประกันสุขภาพไปปฏิบัติ ทั้ง 3 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
  2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายด้านการประกันสุขภาพไปปฏิบัติ ได้แก่ ด้านสถานที่ (X_4) ด้านวัสดุอุปกรณ์ (X_5) ด้านงบประมาณค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสุขภาพ (X_3) และด้านบุคลากร (X_2) ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบาย คิดเป็นร้อยละ 76.10 ($R^2 = .761$) ดังสมการ $\hat{Y}_{tot} = .431 + .252(X_4) + .232(X_5) + .218(X_3) + .193(X_2)$
  3. แนวทางในการนำนโยบายด้านการประกันสุขภาพไปปฏิบัติที่เหมาะสม ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการประกันสุขภาพควรมีความรู้เฉพาะด้านเกี่ยวกับสุขภาพเป็นอย่างดี ควรได้รับการฝึกทักษะในการปฏิบัติงานร่วมกับประชาชนสร้างทัศนคติที่ดีให้แก่ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ และควรมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นตัวขับเคลื่อนให้นโยบายสามารถดำเนินไปได้จนบรรลุเป้าหมายของการประกันสุขภาพ
- คำสำคัญ : การนำนโยบายไปปฏิบัติ หลักประกันสุขภาพ

Abstract

Interested in doing this research aiming to: 1) study the success of the implementation of health care insurance policy, 2) investigate the factors affecting success of the implementation of policy on universal health care coverage, and 3) find out the guidelines and suggestions for the implementation of policy on universal health care coverage. The quantitative research approach was applied in this study. The questionnaire was used for collecting data from 396 samples randomly selected from 20-year-old people attending the project of universal health care coverage of HuaHin Hospital. The data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis.

¹ นักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบทคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

² อาจารย์สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบทคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

The research results were as follows :

1. The people's opinion on success of the implementation of health care insurance policy in all three aspects was overall at a high level.

2. The factors affecting success of the implementation of health care insurance policy consisted of place (X_4), materials (X_5), budget for health (X_3) and personnel (X_2). The predictive efficiency was at 76.10% ($R^2 = .761$), with the equation: $\hat{Y}_{tot} = .431 + .252 (X_4) + .232 (X_5) + .218 (X_3) + .193 (X_2)$.

3. The proper guidelines for the implementation of policy on health care insurance were that the personnel working on health care insurance should have got good specific knowledge on health care, that they should be trained to increase skills on working with people and creating good attitude among policy implementing personnel, and the information technology should be applied to mobilize the policy implementation for achieving the goals of health care insurance.

Keywords: Policy implementation, health care insurance

บทนำ

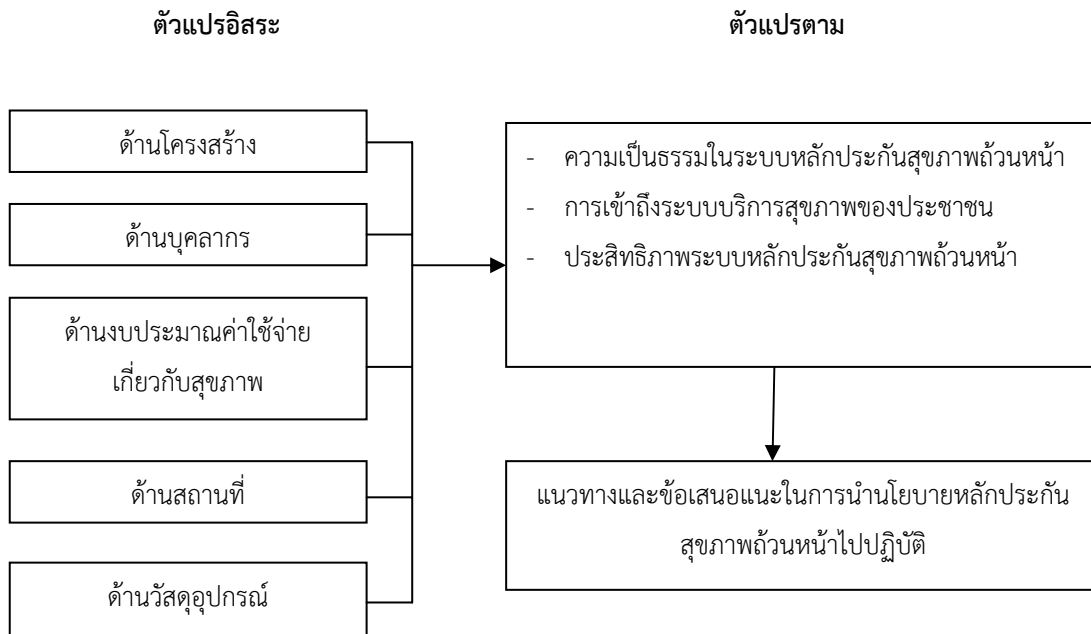
โรงพยาบาลหัวหินเป็นโรงพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุขที่ก่อสร้างขึ้นเพื่อให้บริการประชาชนในพื้นที่อำเภอหัวหินได้เข้าถึงบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขสำหรับการดำเนินงานโครงการตามนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า โดยให้บริการประชาชนทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ทุกฐานะบนพื้นฐานของความเสมอภาคเท่าเทียมและเป็นธรรมเพื่อให้ประชาชนทุกคนในอำเภอหัวหินมีสุขภาพดี ทั้งกาย จิตและวิญญาณอยู่ในสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดีซึ่งดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ออกมาและตามกฎหมายนั้นสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) อย่างไรก็ตามแม้จะถือเป็นนโยบายที่ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่งแต่การดำเนินงานที่ผ่านมายังคงเผชิญกับปัญหาและความท้าทายอยู่ตลอดเวลาอาทิเช่นด้านโครงสร้างด้านบุคลากรด้านงบประมาณค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสุขภาพด้านสถานที่ด้านวัสดุอุปกรณ์เป็นต้นซึ่งล้วนแล้วเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการนำนโยบายหลักประกันสุขภาพไปปฏิบัติ ด้วยปัจจัยและความท้าทายดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของนโยบายสาธารณะที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในสังคมวงกว้างจากปัญหาและความสำคัญในข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นประชาชนที่ได้รับการบริการทางด้านสาธารณสุขของโรงพยาบาลหัวหิน และพบว่าในการดำเนินงานตามนโยบายหลักประกันสุขภาพของถ้วนหน้าของโรงพยาบาลหัวหินที่ผ่านมาเผชิญกับปัญหา และสามารถประสบความสำเร็จท่ามกลางปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินตามนโยบายได้เพียงใด ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการนำนโยบายหลักประกันสุขภาพไปปฏิบัติ เพราะการให้ความสำคัญกับนโยบายด้านการประกันสุขภาพนั้นเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนที่จะได้รับ ซึ่งแสดงถึงคุณภาพทางด้านสาธารณสุขของไทยและสุขภาพของประชาชนและเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาาระบบหลักประกันสุขภาพและการบริการทางด้านสาธารณสุขให้มีแนวโน้มและทิศทางที่ดีขึ้นซึ่งเป็นที่มาของการศึกษาวิจัยครั้งนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงความสำเร็จของการนำนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าไปปฏิบัติกับโรงพยาบาลหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายหลักประกันสุขภาพไปปฏิบัติ กับ
โรงพยาบาลหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. เพื่อหาแนวทางและข้อเสนอแนะในการนำนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าไปปฏิบัติ

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ(Quantitative Research)โดยงานวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม(Questionnaire) ในการเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 20ปี ขึ้นไปที่เข้าร่วมโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของโรงพยาบาลหัวหินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวนทั้งสิ้น 396 คนดำเนินการในพื้นที่ โรงพยาบาลหัวหินเป็นสถานพยาบาลที่เข้าร่วมโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าระยะเวลาการศึกษาข้อมูลเริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ.2557 มีระยะเวลารวม 6 เดือน และการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษตามวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสำเร็จของการนำนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าไปปฏิบัติกับโรงพยาบาลหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประชาชนที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไปที่เข้าร่วมโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าโรงพยาบาลหัวหินพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 56.3มีอายุระหว่าง50 -59 ปี จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ31.80สถานภาพสมรส จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 54.00ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีจำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 32.30มีอาชีพรับจ้าง จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 36.10มีรายได้อยู่ระหว่าง 15,001 -20,000 บาท จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 32.30และจำนวนครั้งที่เข้ารับบริการทางด้านสาธารณสุข ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง ต่ำกว่า 5 ครั้ง/ปี จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 39.15

2. ความสำเร็จของการนำนโยบายด้านการประกันสุขภาพไปปฏิบัติโดยภาพรวม พบว่ามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, S.D = .55) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการเข้าถึงระบบบริการสุขภาพของประชาชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$, S.D = .66) รองลงมา คือ ประสิทธิภาพระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D = .61) และความเป็นธรรมในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$, S.D = .60)

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าไปปฏิบัติ โดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$, S.D = .51) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านงบประมาณค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสุขภาพมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D = .57) รองลงมา คือ ด้านสถานที่ ($\bar{X} = 3.68$, S.D = .53) ด้านวัสดุอุปกรณ์ด้านโครงสร้างด้านบุคลากรมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$, S.D = .60)

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าไปปฏิบัติของโรงพยาบาลหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมมี 4 ด้าน ที่ถูกคัดเลือกเข้าสมการ คือ ด้านสถานที่ (X_4) ด้านวัสดุอุปกรณ์ (X_5) ด้านงบประมาณค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสุขภาพ (X_3) และด้านบุคลากร (X_2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y}_{tot} = .431 + .252(X_4) + .232(X_5) + .218(X_3) + .193(X_2)$$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_{tot} = .273(X_4) + .262(X_5) + .231(X_3) + .212(X_2)$$

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พหุคูณระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าไปปฏิบัติ ทั้ง 4 ด้านเท่ากับ .872 ประสิทธิภาพในการทำนายคิดเป็นร้อยละ 76.10 และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย เท่ากับ 0.095

5. แนวทางในการนำนโยบายด้านการประกันสุขภาพไปปฏิบัติที่เหมาะสม ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการประกันสุขภาพควรมีความรู้เฉพาะด้านเกี่ยวกับสุขภาพเป็นอย่างดี ควรได้รับการฝึกทักษะในการปฏิบัติงานร่วมกับประชาชนสร้างทัศนคติที่ดีให้แก่ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ และควรมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นตัวขับเคลื่อนให้นโยบายสามารถดำเนินไปได้จนบรรลุเป้าหมายของการประกันสุขภาพ

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

อภิปรายผล

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาความสำเร็จของการนำนโยบายหลักประกันสุขภาพไปปฏิบัติ

ด้านความเป็นธรรมในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของการนำนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าไปปฏิบัติ โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ประชาชนความคิดเห็นว่าโรงพยาบาลหัวหินมีการสร้างหลักประกันสุขภาพที่เหมาะสมให้แก่ประชาชนที่ไม่มีหลักประกันสุขภาพใดๆเลยและประชาชนสามารถเข้าถึงบริการที่จำเป็นอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่คำนึงถึงฐานะว่าร่ำรวยหรือยากจนเพียงใด ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับรัฐบาลที่มีนโยบายจัดโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าให้กับประชาชนและเจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ(2557:7)กล่าวว่า การรักษาสุขภาพเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ทุกคนที่รัฐต้องจัดให้ไม่ใช่บริการที่จะจำหน่ายให้ตามจำนวนเงินในกระเป๋าตั้งนั้นมาตรฐานและ

คุณภาพการรักษาต้องเท่าเทียมกันทุกคนไม่ว่ารวยหรือจนและมุ่งสู่การรักษาให้สามารถคงคุณภาพชีวิตที่ดีโดยรัฐต้องมีหน้าที่พัฒนาระบบและทางงบประมาณจากการนำเงินภาษีทั้งทางตรงและทางอ้อมเข้ามาบริหารจัดการเพื่อให้ประชาชนทุกคนเข้าถึงสิทธิอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

ด้านการเข้าถึงระบบบริการสุขภาพของประชาชนของการนำนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าไปปฏิบัติ โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ประชาชนเข้าถึงบริการด้านสุขภาพอย่างครอบคลุมทั้งการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟู โดยไม่ต้องกังวลเรื่องค่าใช้จ่ายในการไปพบแพทย์การเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า จะก่อให้เกิดความเข้าใจโครงการ และความร่วมมือที่เป็นประโยชน์ นำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข(2555) การออกแบบระบบบริการด้านสุขภาพที่ดีประชาชนทำให้เข้าถึงบริการสุขภาพได้มากขึ้นเป็นปัจจัยสำคัญนำไปสู่ความสำเร็จ

ด้านประสิทธิภาพระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของการนำนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าไปปฏิบัติ โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ประชาชนได้รับการบริการทางด้านสาธารณสุขที่มีมาตรฐาน ตรงกับตามความต้องการของประชาชน คุณภาพของการให้บริการทางการแพทย์มีความเหมาะสมต่อการจ่ายค่าบริการในแต่ละครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อวาทสกุลพานิชย์ (2557) หากระบบประกันสุขภาพทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพไม่ควรมีใครต้องยากจนหรือต้องหมดเนื้อหมดตัวอันเนื่องจากการจ่ายค่ารักษาพยาบาลการที่ประเทศไทยมีหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าสามารถช่วยแก้ปัญหาความยากจนได้ระดับหนึ่งศูนย์ปฏิบัติการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าไปปฏิบัติ

ปัจจัยด้านโครงสร้างพบว่า การนำนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าไปปฏิบัติ โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โรงพยาบาลหัวหินมีการกำหนดแนวทางของระบบการบริหารจัดการภายในโรงพยาบาลหัวหิน ในเรื่องของการจัดระบบการบริการ โดยมีการจัดลำดับขั้นตอนก่อน-หลัง ที่มีระยะเวลาการรับบริการรักษาพยาบาลอย่างเหมาะสม ขั้นตอนในการให้บริการมีความคล่องตัว ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน มีการจัดการให้ผู้ป่วยเข้าถึงบริการทางด้านสาธารณสุขได้ง่ายมีการจัดให้มีบริการที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ป่วยและญาติเช่นบริการส่งใบนัดพบแพทย์ทางไปรษณีย์ มีการติดตามผลการรักษาโดยการติดตามผลการรักษาของผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง เช่นการนัดมาพบแพทย์ทุกเดือน หรือหากมีอาการผิดปกติให้มาพบแพทย์ก่อนวันนัดได้การติดต่อประสานงานการส่งต่อผู้ป่วยซึ่งสถานพยาบาลสามารถส่งต่อผู้ป่วยที่ต้องได้รับการรักษาต่อเนื่องไปยังสถานพยาบาลที่มีศักยภาพสูงกว่าในกรณีฉุกเฉินได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสมต่อการรักษามีการติดตามอาการของผู้ป่วยที่ต้องได้รับการรักษาต่อเนื่องกับสถานพยาบาลที่ได้รับการส่งต่อเพื่อให้ญาติได้รับทราบอาการของผู้ป่วย การจัดการกับปัญหาโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพและการจัดการประชาสัมพันธ์หรือแจ้งข้อมูลข่าวสารด้านนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าเช่นการทำแผ่นพับ/ป้ายประกาศ/บอร์ดแจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าอย่างชัดเจน เข้าใจง่าย และให้ประชาชนรับทราบได้อย่างทั่วถึงซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วรเดช จันทรร (2554 : 49-65) กล่าวว่าปัจจัยด้านบุคลากรถ้านโยบายที่กำหนดขึ้นมีความต้องการบุคลากรผู้ปฏิบัติเป็นจำนวนมากและมีความรู้ความสามารถตรงตามลักษณะงานแต่ถ้าบุคลากรในระบบราชการมีไม่เพียงพอหรือบุคลากรไม่มีความรู้และความสามารถในการเข้ามามีส่วนร่วมปฏิบัติในนโยบายนั้นได้ก็ย่อมจะทำให้เกิดปัญหาในการนำนโยบายไปปฏิบัติยกตัวอย่างในระบบราชการไทยนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบทมักจะประสบกับปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรมากเพราะบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมักจะสมัครใจปฏิบัติงานในเขตเมืองมากกว่าปฏิบัติงานในชนบททั้งนี้เพราะความก้าวหน้ามีมากกว่ากัน

ปัจจัยด้านบุคลากรพบว่า การนำนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าไปปฏิบัติโดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โรงพยาบาลหัวหินมีความเหมาะสมและความเพียงพอของจำนวนบุคลากรทางการแพทย์ในการให้บริการ และการบริหาร รวมไปถึงศักยภาพของบุคลากรที่ปฏิบัติงานตามนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า เช่น การให้ข้อมูลทางด้านการรักษาพยาบาลได้อย่างถูกต้องและน่าเชื่อถือ มีการอธิบายถึงอาการของโรคที่ท่านเป็นและการดูแลปฏิบัติตนอย่างละเอียด พร้อมรับฟังปัญหาและความต้องการของประชาชนมีความเอาใจใส่ในการบอกเล่าอาการเจ็บป่วยและการให้คำแนะนำในการรักษาที่มีความพร้อมที่จะให้บริการ ทั้งสภาพร่างกายและคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ป่วยซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ แวน มิเตอร์ และ แวน ฮอร์น (Van Meter and Van Horn, 1975 : 445-486) กล่าวว่า คุณสมบัติของบุคลากรที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีอิทธิพลหรือมีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ และประชาชนมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ปัจจัยด้านงบประมาณค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสุขภาพพบว่า การนำนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าไปปฏิบัติโดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โรงพยาบาลหัวหินมีความเหมาะสมในการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายจากการเก็บค่าธรรมเนียมค่ารักษา 30 บาท ที่ผู้ป่วยต้องรับผิดชอบ โดยงบประมาณที่ได้จากการเก็บค่าธรรมเนียม 30 บาท เพียงพอที่จะนำไปปรับปรุงหรือพัฒนาระบบบริการทางด้านสาธารณสุขให้ดีขึ้น ซึ่งทำให้ประชาชนประหยัดค่าใช้จ่ายในการดูแลสุขภาพตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพอล เอ ซาบาเตียร์ และดาเนียล เอ แมสมาเนียน (Paul A. Sabatier and Daniel A. Mazmanian, 1980) องค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติได้รับการสนับสนุนด้านการเงินเป็นทรัพยากรจำเป็นที่องค์การจะต้องนำไปใช้เป็นค่าจ้างค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นๆเพื่อการบริหารแผนงานเพื่อการควบคุมและการกำกับให้เป็นไปตามนโยบายองค์การจะสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จได้ต้องได้รับการสนับสนุนด้านการเงินและงบประมาณเพียงพอ

ปัจจัยด้านสถานที่พบว่า การนำนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าไปปฏิบัติโดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โรงพยาบาลหัวหินเป็นสถานพยาบาลที่ตั้งอยู่ในสถานที่ที่มีการคมนาคมสะดวกมีความเหมาะสมของการจัดการในด้านอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมของสถานพยาบาลโดยเฉพาะในเรื่องของความสะอาด ความปลอดภัย ความสะดวกมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการให้บริการเพียงพอเช่นโทรศัพท์ที่จอดรถห้องน้ำน้ำดื่มมีการจัดสถานที่นั่งพักเพื่อรอรับบริการเพียงพอไม่อัด อากาศถ่ายเทได้ดี มีการจัดสถานที่ต้นไม้ สวนหย่อม และที่นั่งพักผ่อนไว้อย่างเหมาะสมและความเป็นระเบียบเรียบร้อยเหมาะสมต่อการปฏิบัติงานซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด สมบัติ ชำรงธัญวงศ์ (2550) ได้กล่าวว่าปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อมก็คือ ทรัพยากรที่สำคัญในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งหมายรวมถึงสถานที่ปฏิบัติงานและการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์พบว่า การนำนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าไปปฏิบัติ โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โรงพยาบาลหัวหินมีคุณภาพของยาและเวชภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ ในเรื่องความสะอาดความทันสมัย การมีสภาพที่พร้อมใช้งานการวิเคราะห์ผลการตรวจและความเพียงพอต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า เช่น จำนวนเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์มีความเพียงพอต่อการปฏิบัติงานและการให้บริการ การมีเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ ยาและเวชภัณฑ์ที่จำเป็นเฉพาะโรค ที่สามารถให้บริการได้ครบถ้วนคุณภาพเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ในการให้บริการรักษาพยาบาลมีคุณภาพและทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วรเดช จันทรร (2554 : 49-65) ว่าปัญหาด้านสมรรถนะขององค์การจะทวีมากขึ้นถ้าหากองค์กรที่รับผิดชอบไม่ได้รับการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนเครื่องมือ เครื่องใช้ และเทคโนโลยีที่จำเป็นเพียงพอหรือทันต่อเวลา หรือเครื่องมือ อุปกรณ์ไม่ทันสมัย เช่น “นโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ” ถ้าอาวุธเครื่องมือสื่อสาร เครื่องมือ ตรวจสอบสารเสพติด ยานพาหนะของเจ้าหน้าที่ตำรวจมีไม่เพียงพอ หรือเก่าล้าสมัย การนำ

นโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จก็คงจะยาก

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อหาแนวทางและข้อเสนอแนะในการนำนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าไปปฏิบัติ

แนวทางในการนำนโยบายด้านการประกันสุขภาพไปปฏิบัติที่เหมาะสม ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการประกันสุขภาพควรมีความรู้เฉพาะด้านเกี่ยวกับสุขภาพเป็นอย่างดี ควรได้รับการฝึกทักษะในการปฏิบัติงานร่วมกับประชาชนสร้างทัศนคติที่ดีให้แก่ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ และควรมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นตัวขับเคลื่อนให้นโยบายสามารถดำเนินไปได้จนบรรลุเป้าหมายของการประกันสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวอร์เดซ จันทรศร (2541 : 49-65) กล่าวว่า การสื่อสารข้อมูลข่าวสารที่มีประสิทธิภาพทั่วถึง การมอบหมายงานในแต่ละขั้นตอนต้องมีความชัดเจนและทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและได้เสนอตัวแบบเชิงระบบสำหรับการศึกษาแนวทางในการนำนโยบายไปปฏิบัติว่าความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติด้านมาตรฐานการกำหนดทรัพยากร ได้แก่ ความเพียงพอของทรัพยากรที่ใช้ (Policy Resources) ถ้านโยบายที่กำหนดขึ้นมีความต้องการบุคลากรผู้ปฏิบัติเป็นจำนวนมากและมีความรู้ความสามารถตรงตามลักษณะงานที่ปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ด้านโครงสร้าง เนื่องจากการเผยแพร่ข่าวสารของนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าสู่ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องยังไม่เป็นที่แพร่หลาย ดังนั้นหากต้องการให้ประสิทธิภาพของการนำนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าไปสู่การปฏิบัติการให้ประสบความสำเร็จนั้นต้องดำเนินการตามกรอบของหน่วยงานอย่างเคร่งครัด และมีการดำเนินการอย่างจริงจัง และต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับพื้นที่ การมอบหมายงานในแต่ละขั้นตอนต้องมีความชัดเจนและทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เพื่อจะได้สร้างจิตสำนึกที่ดีในการทำงานร่วมกัน

1.2 ด้านบุคลากร เนื่องจากจำนวนประชาชนที่ขึ้นทะเบียนหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้ามีปริมาณที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นจึงควรจัดเจ้าหน้าที่รองรับการบริการอย่างเพียงพอต่อการปฏิบัติงานในทุกด้าน และความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ต่อการปฏิบัติงาน การเพิ่มบุคลากรให้เหมาะสมกับภาระงานต้องกำหนดจำนวนบุคลากรให้สามารถทำงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพไม่ว่าจะเป็นบุคลากรตามสายวิชาชีพ หรือฝ่ายสนับสนุนบริการ อย่างเช่น การมีเวลาที่จะอธิบายให้ผู้ป่วยและญาติมีความเข้าใจและสามารถให้ความร่วมมือในการรักษาตัวได้อย่างถูกต้องเหมาะสมทั้งนี้เพื่อพัฒนาคุณภาพของงานบริการประชาชน ให้ประชาชนมีความสะดวกและปลอดภัยซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานตามนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

1.3 ด้านงบประมาณค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสุขภาพ งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจํานวนน้อยมีผลทำให้การดำเนินงานต่างๆ ไม่สามารถทำได้เต็มที่ จึงควรมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินงานตามนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า โดยเฉพาะโรคที่มีความเสี่ยงสูงในปัจจุบันเป็นสำคัญ เพราะสุขภาพเป็นตัวแปรที่สำคัญในการดำเนินชีวิตและความอยู่รอดของประชาชน

1.4 ด้านสถานที่ การจัดสถานที่ให้เอื้ออำนวยต่อการป้องกันและควบคุมต่อการแพร่กระจายเชื้อภายใน โดยมีระบบการถ่ายเทอากาศสะดวก มีแสงสว่างเพียงพอ อีกทั้งการกระจายศูนย์บริการธารณสุขอย่างทั่วถึงเพื่อรองรับผู้ป่วยตามหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าจะมีผลทำให้อัตราการเสียชีวิตในพื้นที่ลดลง เนื่องจากระยะทางระหว่างสถานที่ที่ได้รับอุบัติเหตุและสถานพยาบาลห่างไกลกัน ดังนั้น ควรจะต้องดำเนินการจัดตั้งศูนย์บริการธารณสุขที่มีประสิทธิภาพเพื่อรองรับผู้ป่วยในทุกสถานการณ์

1.5 ด้านวัสดุอุปกรณ์ ควรจัดสรรดูแลอุปกรณ์/เครื่องมือทางการแพทย์ให้ปราศจากเชื้ออย่างถูกต้อง ครบถ้วน รวดเร็ว เพียงพอและพร้อมใช้งาน ให้แก่หน่วยงานต่างๆในโรงพยาบาลและสถานบริการระดับรองในยามปกติและฉุกเฉินหรือมีภัยพิบัติ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาปัจจัยอื่นๆ เช่น ด้านความชัดเจนในการกำหนดวัตถุประสงค์และแผนงาน ด้านการกำหนดภารกิจและมอบหมายงาน ด้านการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการในกระบวนการนโยบาย และด้านความสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น อาทิ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และค่านิยมทางวัฒนธรรม ที่มีผลต่อการนำนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ

3.2 ควรศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการนำนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าไปปฏิบัติ

3.3 ประเมินผลการนำนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าไปปฏิบัติเพื่อรับทราบถึงกระบวนการทำงาน

เอกสารอ้างอิง

ถาวร สกุกาณิชย์ .(2557). **อนาคตระบบสุขภาพไทย สุขภาพคนไทยดีขึ้นหรือแย่ลง : สถานการณ์ระบบการเงินการคลัง.นนทบุรี : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.**

วรเดช จันทรศร. (2554). **ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ.497หน้า. กรุงเทพฯ : สมาคมนักวิจัยมหาวิทยาลัยไทย.**

สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.(2555).รายงานประจำปี 2554 สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.):การจัดการความรู้สู่ระบบสุขภาพที่เป็นธรรมและยั่งยืน.นนทบุรี : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.

สมบัติ ชำรงธัญวงศ์. (2550). **นโยบายสาธารณะ : แนวความคิด การวิเคราะห์ และกระบวนการ.ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ : เสมาธรรม.**

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ.(2557).**รวมแนวคิดวินิจฉัยข้อหาหรือเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ.กรุงเทพฯ : สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ.**

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ.(2545). (สปสช.).**พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพ พ.ศ. 2545. นนทบุรี : ม.ป.พ.**

Sabatier, P. and D.(1980) Mazmanian.**The Conditions of Effective Implementation: A Guide to Accomplishing Policy Objective, Policy Analysis**

Van Meter,& Van Horn. (1975). **The policy implementation process: A conceptual framework. Administration and society.6 (5): 445 – 486.**